

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BACĂU
SECȚIA I CIVILA

ÎNCHEIERE

Ședința publică de la 4 mai 2015

Completul compus din:

PREȘEDINTE	-	D.O.P.N.
JUDECĂTOR	-	A.M.B.
GREFIER	-	M.D.

- La ordine au venit spre soluționare apelurile civile promovate de pârâții M.P. – P. DE PE LÂNGĂ Î.C.C.J. BUCUREȘTI și P. DE PE LÂNGĂ C.A. SUCEAVA împotriva sentinței civile nr. 1066/04.07.2014 pronunțată de Tribunalul Neamț în dosarul nr. 1537/103/2014.

La apelul nominal făcut în ședință publică au lipsit părțile.

S-a expus referatul oral al cauzei de către grefierul de ședință care învederează instanței că:

- procedura de citare legal îndeplinită;
- în cauză s-a solicitat judecata în lipsă – fila 7 dosar;
- apelantul M.P. – P. de pe lângă Î.C.C.J. a înaintat la dosar note pe chestiunile de drept invocate.

Nefiind alte cereri de formulat și/sau excepții de invocat, Curtea rămâne în pronunțare cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv pe suspendarea soluționării apelului până la pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la chestiunile de drept invocate din oficiu de instanță.

CURTEA
- deliberând -

Asupra sesizării **din oficiu** a Înaltei Curți de Casație și Justiție (în continuare Î.C.C.J.) pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile constată următoarele :

1. Expunerea succintă a procesului

1.1. Cererea de chemare în judecată și apărările pârâților

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Neamț, sub numărul 1537/103/2014 din data de 27.03.2014, reclamantii A.L., B.M., C.(I) N, B.A., A.G., S.G., au chemat în judecată pârâții M.P. – P.de pe lângă Î.C.C.J.București, P. de pe lângă C.A. Suceava, P. de pe lângă T. Suceava, pentru ca în contradictoriu cu aceștia și pe baza probelor administrate să se dispună:

- plata dobânzilor legale lunare, la sumele datorate **începând cu data pronunțării în primă instanță a hotărârilor** prin care le-au fost acordate drepturile sau diferențele salariale și până la data plății lor efective: sentința civilă nr. 158/21.01.2008 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 1477/06.12.2007 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 839/13.04.2009 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 895/14.04.2009 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 13/20.10.2008 a Curții de Apel Suceava, sentința civilă nr. 82/17.12.2008 a Curții de Apel Suceava, sentința civilă nr. 659/07.04.2008 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 979/23.04.2012 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 589/10.04.2006 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 480/20.03.2006 a Tribunalului Suceava și sentința civilă nr. 519/22.03.2006 a Tribunalului Suceava.

- obligarea pârâtelor la plata lunară a dobânzilor în data de 30 a fiecărei luni pentru luna anterioară de calcul,

- obligarea pârâtului Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție București, la alocarea sumelor necesare pentru plata lunară a sumelor solicitate.

Pârâtul Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava a depus întâmpinare la cererea de chemare în judecată prin care a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată. Pe cale de excepție s-a invocat **excepția prescripției dreptului material la acțiune** pentru toate titlurile executorii pentru care se solicită dobânzi legale cu excepția titlului nr. 979/2012. S-a aratat că titlurile pentru care se solicită plata dobânzii legale sunt din perioada anilor 2006 – 2009, iar acțiunea a fost înregistrată pe rolul Tribunalului neamț la data de 27.03.2014. Se invocă art. 2517 din Codul Civil și art. 171 din codul Muncii conform cărora dreptul la acțiune cu privire la drepturile salariale, precum și cu privire la daunele rezultate din neexecutarea în totalitate sau în parte a obligațiilor privind plata salariilor se prescrie în termen de 3 ani de la data la care drepturile respective erau datorate.

Pe fondul cauzei pârâtul a arătat că o parte din titlurile executorii invocate de către reclamantii au fost executate integral încă din anii 2007 – 2008. Astfel drepturile bănești cuprinse în sentințele civile nr. 589/10.04.2006, 480/20.03.2006, 519/22.03.2006, au fost achitate integral în tranșe în lunile noiembrie 2006, septembrie și noiembrie 2007 și octombrie 2008.

Referitor la celelalte sentințe judecătorești invocate s-a solicitat respingerea cererii deoarece prin OUG 71/2009, legiuitorul a prevăzut în mod expres modalitatea de reparare a prejudiciului determinat de executarea cu întârziere aceasta fiind reprezentată de actualizarea creanței cu indicele de inflație. Aplicarea dobânzii legale ar reprezenta o dublă reparare a aceluiași prejudiciu. Acordarea daunelor interese impune ca și condiții existența unei obligații ajunse la scadență precum și fapta ilicită și prejudiciabilă, a debitorului constând în executarea cu întârziere a acestei obligații exigibile. Opțiunea legiuitorului prin art. 1 alin. 3 din OUG 71/2009, a fost aceea că actualizarea acordată ope legis îndeplinește funcția compensatorie de acoperire a prejudiciului creditorilor prin executarea eşalonată în condițiile prevăzute în ordonanță. Pe de altă parte, creditorii nu pot pretinde executarea obligațiilor înăuntrul acestor termene, astfel că nici dobânda penalizatoare nu curge în aceste intervale de timp. S-a mai arătat că doar s-a făcut aplicarea unui act normativ, nefiind negat dreptul la executare, ci doar modul în care se va realiza creanța cu o întârziere ca fiind rezonabilă.

Pârâtul Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a depus întâmpinare prin care pe cale de excepție de asemenea a invocat excepția prescripției dreptului material la acțiune, având în vedere și dispozițiile art. 201 din Legea nr. 71/2011 care prevăd că prescripțiile începute sub vechea lege rămân guvernate de dispozițiile legale care le-au instituit. Au fost invocat dispozițiile art. 1 din Decretul nr. 167/1958 în conformitate cu care dreptul la acțiune având un obiect patrimonial se stinge prin prescripție dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege.

Reclamantii au formulat un răspuns la întâmpinare solicitând respingerea excepțiilor invocate și înlăturarea apărărilor formulate de pârâți prin întâmpinare. S-a susținut că dreptul la dobândă este un drept accesoriu în raport cu drepturile salariale acordate, regimul juridic fiind identic inclusiv din cel al prescripției extinctive, acest aspect fiind confirmat de dispozițiile art. 1 alin. 2 din Decretul 167/1958 și ale art. 2503 Cod Civil. Astfel, întreruperea prescripției privind dreptul principal, are ca efect și întreruperea prescripției dreptului la dobânzile aferente. De la data rămânerii definitive a hotărârilor judecătorești, a început să curgă termenul de prescripție a executării silite, termen întrerupt în condițiile art. 405 alin. 1 din Codul de Procedură Civilă, deoarece prin OUG 71/2009 s-a recunoscut datoria iar în temeiul acesteia s-au efectuat acte voluntare de executare fiind executate mai multe plăți parțiale. Pe de altă parte conform art. 405 indice 1 lit. b din Codul de Procedură Civilă anterior cât și art. 707 din noul cod de procedură civilă, cursul prescripției se suspendă pe timpul cât suspendarea executării silite este prevăzută de lege.

1.2. Hotărârea primei instanțe

Prin sentința civilă nr.1066/C/04.07.2014 pronunțată de Tribunalul NEAMȚ, Secția I Civilă, în dosarul nr. 1537/103/2014 s-au dispus următoarele :

S-au admis excepțiile prescripției dreptului material la acțiune invocate de pârâții M.P.- P. DE PE LÂNGĂ Î.C.C.J. BUCUREȘTI, P.DE PE LÂNGĂ C.A. SUCEAVA și în consecință s-a respins pe această excepție cererea de acordare a dobânzii legale pe perioada cuprinsă între data pronunțării titlurilor executorii invocate în cauză și data de 25.03.2011.

S-a admis în parte acțiunea formulată de **reclamanți**.

Au fost obligați pârâții P. DE PE LÂNGĂ C.A. SUCEAVA și P. DE PE LÂNGĂ T. SUCEAVA să plătească reclamanților dobânda legală calculată conform art.1 alin. 3 din O.G nr.13/2011, asupra sumelor datorate cu titlu de diferență drepturi salariale prin următoarele titluri executorii: sentința civilă nr. 158/21.01.2008 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 1477/06.12.2007 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 839/13.04.2009 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 895/14.04.2009 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 13/20.10.2008 a Curții de Apel Suceava, sentința civilă nr. 82/17.12.2008 a Curții de Apel Suceava, sentința civilă nr. 659/07.04.2008 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 979/23.04.2012 a Tribunalului Suceava, dobândă ce se va calcula pentru intervalul cuprins între 26.03.2011 și momentul achitării lor efective, plata urmând a se face lunar, în data de 30 a fiecărei luni , pentru luna anterioară de calcul.

A fost obligat pârâtul M.P.- P. DE PE Î.C.C.J. BUCUREȘTI să aloce sumele necesare pentru plata dobânzilor acordate reclamanților prin prezenta hotărâre.

S-a respins cererea de acordare a dobânzii legale formulată de reclamanți în contradictoriu cu aceiași pârâții pentru următoarele hotărâri judecătorești: sentința civilă nr. 589/10.04.2006 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 480/20.03.2006 a Tribunalului Suceava, sentința civilă nr. 519/22.03.2006 a Tribunalului Suceava.

Considerentele instanței au fost, în esență, următoarele:

Conform dispozițiilor art. 268 alin. 1 lit. c) din Codul muncii, cererile în vederea soluționării unui conflict de muncă pot fi formulate în termen de 3 ani de la data nașterii dreptului la acțiune în situația în care obiectul conflictului individual de muncă constă în plata unor drepturi salariale neacordate.

Potrivit art. 6 alin.4 din Legea nr.287/2009 – Noul Cod Civil „**Aplicarea în timp a legii civile** - Prescripțiile, decăderile și uzucapiunile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a legii noi sunt în întregime supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.”

Având în vedere că drepturile a căror acordare se solicită prin prezenta cerere de chemare în judecată s-au născut anterior intrării în vigoare a Noului Cod Civil , tribunalul

reține că în cauză sunt incidente dispozițiile art. 1 din Decretul nr.167/1958 , ce stipulează că: „Dreptul la acțiune, având un obiect patrimonial, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit în lege. Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii.”, conform art.3 din același act normativ termenul general de prescripție fiind de 3 ani.

Totodată, tribunalul mai reține că , potrivit art. 16 alin.1 litera a) și c) din actul normativ de referință: „Prescripția se întrerupe prin recunoașterea dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de cel în folosul căruia curge prescripția, respectiv printr-un act începător de executare. ”, iar art.17 din lege stipulează că : „Întreruperea șterge prescripția începută înainte de a se fi ivit împrejurarea care a întrerupt-o. După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție.”

În acest sens, se constată că debitorii obligațiilor stabilite prin titlurile executorii având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială în favoarea personalului din sectorul bugetar, categorie în care se încadrează și reclamantii din cauza de față, au recunoscut existența debitului principal și chiar au început executarea parțială a acestuia , potrivit celor statuate prin O.U.G nr.71/2009, la art.1 fiind prevăzut că: „Plata sumelor prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială stabilite în favoarea personalului din sectorul bugetar, devenite executorii până la data de 31 decembrie 2011, se va realiza după o procedură de executare care începe astfel:

- a) în anul 2012 se plătește 5% din valoarea titlului executoriu;
- b) în anul 2013 se plătește 10% din valoarea titlului executoriu;
- c) în anul 2014 se plătește 25% din valoarea titlului executoriu;
- d) în anul 2015 se plătește 25% din valoarea titlului executoriu;
- e) în anul 2016 se plătește 35% din valoarea titlului executoriu.”

În cauza de față, în raport de dispozițiile art. 1 din OUG nr. 71/2009, dar și de plățile efectuate anterior în temeiul O.U.G. nr.75/2008 , se constată , că reclamantii au încasat o parte din drepturile consacrate prin sentințele mai sus arătate, astfel că, stingându-se prin plată obligația principală , s-a stins implicit și dreptul accesoriu reprezentat prin dobânzile legale solicitate în cauza de față. Prin urmare, pentru aceste drepturi cuvenite și încasate deja de reclamantii, dreptul accesoriu la dobânda legală s-a stins, după cum pentru dobânda legală solicitată pe perioada anterioară termenului general de prescripție de 3 ani (calculat prin raportare la data introducerii prezentei cereri de chemare în judecată) a intervenit prescripția prevăzută de art.1 și 3 din Decretul nr.167/1958, recunoașterea debitului principal , ca și executarea sa parțială conform O.U.G. nr.71/2009 neavând nicio influență asupra acestui

drept accesoriu , ce nu a fost acordat prin hotărârile judecătorești anterioare, fiind solicitat pentru prima dată în cauza ce face obiectul dosarului de față, astfel că se va admite excepția prescripției dreptului la acțiune pentru perioada cuprinsă între data pronunțării titlurilor executorii și data de 25.03.2011.

1.3. Calea de atac exercitată

Împotriva acestei sentințe au declarat apel pârâții MP.-P. de pe lângă Î.C.C.J. și P. de pe lângă C.A. Suceava care au solicitat admiterea apelului și schimbarea în tot a sentinței apelate, în sensul respingerii acțiunii.

Apelul a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel Bacău, Secția I Civilă, pe data de 05.11.2014.

Prin încheierea din 09.02.2015, Curtea a dispus repunerea cauzei pe rol pentru a pune în discuția părților, **din oficiu**, următoarele :

A. motivul de apel de ordine publică care vizează nelegalitatea sentinței apelate pentru greșita interpretare și aplicare a dispozițiilor din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat pentru pretențiile deduse judecății pentru care termenul de prescripție extinctivă a început să curgă în perioada 26.03.2011- 01.10.2011 ;

B. aplicabilitatea în cauză a dispozițiilor art.1088 alin.2, a doua frază, teza I Cod civil 1864 pentru daunele moratorii scadente anterior datei de 1 octombrie 2011 și corelativ motivul de apel de ordine publică care vizează nelegalitatea sentinței apelate pentru neaplicarea acestor dispoziții legale;

C. necesitatea sesizării , în temeiul art. 519 și urm. din Cod procedură civilă 2010, a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept :

1.Art. 12 din Decretul nr. 167/1958 raportat la art. 523 Cod civil 1864 și art. 525 Cod civil 1864 trebuie interpretat și aplicat în sensul că în cazul dobânzilor moratorii, termenul de prescripție de 3 ani se calculează în raport cu fiecare zi de întârziere, în fiecare zi născându-se o creanță distinctă supusă unei prescripții liberatorii de 3 ani , urmând să existe tot atâtea prescripții câte zile vor curge și dobânzile?

2.Art.1 al.2 Decr.167/1958 raportat la art. 16 din Decr.167/1958 și la regula de drept accesorium sequitur principale trebuie interpretat și aplicat în sensul că odată cu întreruperea prescripției dreptului la acțiune de a pretinde debitul principal se întrerupe și prescripția dreptului la acțiune pentru dobânzi ?

3.Art.16 alin.1 lit.a din Decretul nr. 167/1958 trebuie interpretat și aplicat în sensul că recunoașterea dreptului de către cel în favoarea căruia curge prescripția poate fi atât expresă, cât și

tacită (implicită), putând rezulta din orice act sau din orice fapt care conține sau presupune mărturisirea existenței dreptului altuia?

4. Faptul că nici prin O.U.G. nr. 75/2008 sau O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare realizate prin O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr. 45/2010 și L. nr. 230/2011, și nici prin hotărârile de guvern emise în executarea acestei ordonanțe de urgență (HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.) statul român, prin guvernul său, nu a negat în mod expres dreptul creditorilor la încasarea daunelor moratorii, poate fi prezumat ca o recunoaștere tacită a dreptului la acțiune pentru dobânzi moratorii ? În cazul în care răspunsul este afirmativ, recunoașterea tacită a dreptului la plata daunelor moratorii realizată prin emiterea actelor normative mai sus-menționate poate fi valorizată de instanță ca renunțare tacită a debitorilor la beneficiul prescripției dreptului material la acțiune ?

5. Art.1838 și 1839 Cod civil 1864 trebuie interpretat și aplicat în sensul că renunțarea, fie ea expresă sau tacită, la prescripția extinctivă are ca efect pierderea pentru totdeauna de către renunțator a dreptului sau facultății de a opune prescripția în contra reclamației judiciare sau extrajudiciare a titularului dreptului la acțiune ?

6. Art.16 alin.1 lit.a din Decretul nr. 167/1958 raportat la art. 17 alin. (1) și (2) din Decretul nr. 167/1958 trebuie interpretat și aplicat în sensul că noua prescripție care începe să curgă după întreruperea prin efectul recunoașterii este de aceeași natură cu cea înlăturată, adică prescripția dreptului material la acțiune stricto sensu, iar nu a dreptului de a cere executarea silită, chiar dacă recunoașterea datoriei este făcută în cursul termenului de prescripție al dreptului de a cere executarea silită?

7. Dispozițiile art. 1079 alin.2 pct.3 C.civ.1864 și/sau ale art. 1.523 alin.2 lit.a Cod civil 2009 își găsesc aplicabilitate și în materia drepturilor salariale, în sensul că angajatorul este de drept în întârziere de la momentul scadenței dreptului de creanță care constă în dreptul salarial neacordat ?

8. Art. 8 din Decretul nr. 167/1958 poate fi interpretat și/sau aplicat în sensul că în cazul unei fapte ilicite care are caracter continuu (prejudiciul produs de ea se permanentizează fără discontinuitate în timp), dreptul material la acțiune începe să curgă de la data încetării acțiunii sau inacțiunii ilicite, chiar dacă păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea de la momentul inițial al săvârșirii faptei ilicite?

2. Punctul de vedere al părților cu privire la admisibilitatea sesizării și chestiunile de drept supuse dezlegării

Dintre toate părțile litigante doar apelantul-pârât M.P.-P. de pe lângă Î.C.C.J. a exprimat un punct de vedere cu privire la admisibilitatea sesizării și chestiunile de drept supuse dezlegării.

Astfel, acesta a arătat în esență, următoarele:

Pentru perioada 26.03.2011-01.10.2011 se aplică vechiul Cod civil, iar pentru perioada ulterioară acestei date se aplică Noul Cod civil. Astfel, pentru perioada 26.03.2011-01.10.2011, sunt aplicabile dispozițiile art.1088 alin.2 teza I din vechiul C.civil care instituie necesitatea punerii în întârziere a debitorilor în raporturile civile, conform dispozițiilor art.1079 alin.2 din vechiul C.civil. Prioritar în cauză este a se stabili dacă angajatorul este de drept în întârziere de la momentul scadenței dreptului de creanță care constă în dreptul salarial neacordat. Nu se poate susține aplicabilitatea art. 1079 alin.2 pct.3 din vechiul C.civil în materia drepturilor salariale, întrucât dispozițiile Codului civil constituie norma generală, iar dispozițiile art.166 alin.4 C.muncii constituie norma specială în materie.

3. Punctul de vedere al completului de judecată cu privire la admisibilitatea sesizării și chestiunile de drept supuse dezlegării

3.1. Asupra admisibilității sesizării

Curte apreciază că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru considerentele arătate în continuare.

Cauza este în curs de judecată, în apel, în ultimă instanță, în competența legală a unui complet de la curtea de apel.

Soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată în apel depinde de lămurirea chestiunilor de drept mai sus-arătate deoarece acestea au relevanță asupra soluționării **excepției prescripției extinctive**, excepție de fond. Prin admiterea acesteia, instanța este împiedicată să cerceteze în fond dreptul dedus judecății.

Legea **nu** definește noțiunea de **noutate** și nici criteriile în baza cărora poate fi determinată, dar, în doctrină, s-a apreciat că sesizarea instanței supreme ar fi justificată sub aspectul îndeplinirii elementului de noutate atunci când problema de drept **nu** a mai fost anterior dedusă judecății¹, **adică în privința căreia instanța supremă nu** a mai statuat printr-un recurs în interesul legii sau un recurs în casare^{2 3 4}.

¹ Mihaela Tăbărcă, Drept procesual civil, vol. I - Teoria generală, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 603

² Viorel Mihai Ciobanu, Marian Nicolae ș.a., Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat, Editura Universul Juridic, București, 2013, vol. I, p. 1.214.

³ Marian Nicolae, Conferințele Noul Cod de Procedură Civilă : material realizat în cadrul proiectului româno—elvețian „ Asistență pentru consolidarea capacității instituționale în domeniul formării judecătorilor și procurorilor pentru aplicarea noilor coduri, /Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii.-București: Patru Ace, 2015 p.217-218,

⁴ Ion Delanu „Tratat de procedură civilă”, Vol.II, Ed.Universul Juridic, București 2013, p.385 și nota 1 de subsol de la p.387.

De asemenea, a fost exprimată opinia potrivit căreia noutatea se poate referi atât la o reglementare nou-intrată în vigoare, cât și la o normă juridică intrată în vigoare cu mai mult timp în urmă, dar a cărei aplicare frecventă a devenit actuală ulterior⁵.

Atât în Cod procedură civilă 2010, cât și în Codul de procedură penală 2010, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost reglementată ca **un mijloc alternativ** (paralel) pentru asigurarea unei practici judiciare unitare, alături de recurs în interesul legii, și **nu ca un mecanism distinct** de recursul în interesul legii care are **ca unic scop preîntâmpinarea** apariției practicii neunitare (control a priori), așa cum s-a reținut **uneori** în considerentele unor decizii pronunțate Înalta Curte de Casație și Justiție în procedura reglementată de art. 519 și urm. C.pr.civ. 2010. A se vedea în acest sens considerentele deciziilor nr.3/14.04.2014, nr. 4/14.04.2014, nr. 6/23.06.2014, nr.7/30.06.2014 și nr. 10/20.10.2014 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, completurile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie **civilă**.

Această concluzie rezultă fără echivoc, în primul rând, din faptul că în **ambele** Coduri de procedură incidentul procedural care constă în sesizarea I.C.C.J. în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost reglementat ca o secțiune a **aceluiași** capitol intitulat „**Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare**”.

Mai mult decât atât, în jurisprudența Curții Constituționale. (a se vedea în acest sens pct.53 din Decizia nr.265/6.05.2014 pronunțată de Curtea Constituțională, publicată în M.O. nr.372/20.05.2014), s-a arătat foarte clar că asigurarea unei practici judiciare unitare se poate realiza **fie prin recursuri în interesul legii, fie prin hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**. Aceeași opinie a fost exprimată și în doctrină, așa cum am arătat mai sus. Curtea Constituțională a stabilit totodată că, *"indiferent de interpretările ce se pot aduce unui text, atunci când Curtea Constituțională a hotărât că numai o anumită interpretare este conformă cu Constituția, menținându-se astfel prezumția de constituționalitate a textului în această interpretare, atât instanțele judecătorești, cât și organele administrative trebuie să se conformeze deciziei Curții și să o aplice ca atare"* (Decizia nr. 536 din 28 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 482 din 7 iulie 2011). Potrivit art. 147 alin. (4) teza a doua din Legea fundamentală, "de la data publicării, deciziile [n.n. - Curții Constituționale] sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor". Textul constituțional citat **nu** distinge nici în funcție de tipurile de decizii pe care Curtea Constituțională le pronunță, nici în funcție de conținutul acestor decizii, ceea ce conduce la concluzia că **toate** deciziile acestei Curți, **în întregul lor**, sunt general obligatorii. Curtea Constituțională s-a pronunțat în acest sens, de exemplu prin Decizia Plenumului Curții Constituționale nr. 1/1995

⁵ Gabriel Boroi ș.a., Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. vol. I. Art. 1 - 526, Editura Hamangiu, 2013, p. 1.009.

privind obligativitatea deciziilor sale pronunțate în cadrul controlului de constituționalitate, în care s-a reținut că *"puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta."* Curtea a mai statuat că *"atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept. În consecință, atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează, în aplicarea legii criticate, să respecte cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul deciziei."* (Decizia nr. 1.415 din 4 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 23 noiembrie 2009, sau Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010).

Chestiunea de drept dedusă judecății prezintă caracter de noutate având în vedere că a devenit actuală, în special, după pronunțarea Deciziei nr. 2 din 17 februarie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 411 din 3 iunie 2014, prin care s-a stabilit, în aplicarea dispozițiilor art. 1082 și art. 1088 din Codul civil din 1864, respectiv art. 1.531 alin. (1), alin. (2) teza I și art. 1.535 alin. (1) din Codul civil din 2009, republicat, cu modificările ulterioare, că pot fi acordate daune-interese moratorii sub forma dobânzii legale pentru plata eșalonată a sumelor prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea unor drepturi salariale personalului din sectorul bugetar în condițiile art. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009.

3.2. Asupra chestiunilor de drept supuse dezlegării

Atât litigiile referitoare la drepturile salariale cuvenite personalului bugetar, cât și cele având ca obiect acordarea de daune-interese moratorii, sub forma dobânzii legale, pentru executarea cu întârziere a titlurilor executorii privind asemenea drepturi, sunt litigii de muncă.

Așa fiind, în aceste litigii sunt incidente prevederile art. 171 din Codul muncii din 2003, care prevăd că dreptul la acțiune cu privire la drepturile salariale, precum și cu privire la daunele rezultate din neexecutare în totalitate sau în parte a obligațiilor privind plata salariilor se prescrie în termen de 3 ani de la data la care drepturile respective **erau datorate**, iar termenul de prescripție este **înterupt** în cazul în care intervine o **recunoaștere** din partea debitorului cu privire la drepturile salariale derivând din plata salariului.

În conformitate cu dispozițiile art. 268 alin. 1 lit. c din Codul muncii, cererile în vederea soluționării unui conflict de muncă pot fi formulate în termen de 3 ani de la data nașterii dreptului la acțiune, în situația în care obiectul conflictului individual de muncă constă în plata unor drepturi salariale neacordate sau a unor despăgubiri către salariat.

De asemenea, prin art. 278 alin. 1 din Codul muncii, se prevede că dispozițiile prezentului cod se întregesc cu celelalte dispoziții cuprinse în legislația muncii și, în măsura în care

nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de muncă prevăzute de prezentul cod, cu dispozițiile legislației civile.

Prin urmare, termenelor de prescripție reglementate de art. 171 și 268 din Codul muncii le sunt aplicabile dispozițiile Decretului nr. 167/1958, respectiv ale art. 2500 și urm. din C.civ.2009 privind începutul, suspendarea sau întreruperea curgerii lor.

Dacă ne raportăm doar la data formulării prezentei acțiuni, fără a avea în vedere și celelalte instituții juridice care guvernează prescripția extinctivă (**întreruperea** prescripției și **renunțarea** la prescripție) se poate spune, desigur, că acțiunea formulată de reclamante este, cel puțin în parte, prescrisă deoarece, pe de o parte, în cazul dobânzii legale care reprezintă daune interese moratorii termenul de prescripție începe să curgă de la data scadenței dreptului principal, or, drepturile salariale obținute de reclamanti prin cele 2 titluri executorii erau deja scadente la momentul formulării acțiunilor ce au avut ca obiect plata drepturilor principale, iar, pe de altă parte efectuarea plăților parțiale și eşalonate a drepturilor principale în temeiul O.U.G. nr. 75/2008 și OUG nr.71/2009 de către ordonatorii de credite a produs efecte juridice doar în ceea ce privește **prescripția dreptului de a cere executarea silită**. Or, prescripția dreptului de a cere executarea silită nu se confundă cu **prescripția dreptului la acțiune**. Prima este o prescripție de drept procesual civil, iar secunda o prescripție de drept substanțial.

O astfel de concluzie este **vădit greșită** motivat de faptul că, pe de o parte, termenul de prescripție a fost **întrerupt de mai multe ori** și în diverse modalități în perioada iunie 2007 – 11.12.2014 [data când expiră termenul general de prescripție liberatorie de 3 ani calculat de la data intrării în vigoare a L. nr. 230/2011 care a fost **ultimul** act normativ care a **întrerupt** cursul prescripției prin recunoașterea **cel puțin implicită** atât a creanțelor principale, cât și a celor accesorii (dobânzile)], iar, pe de altă parte, prin **renunțarea implicită (tacită)** la prescripție pârâții **au pierdut pentru totdeauna** dreptul sau facultatea de a opune prescripția în contra reclamației judiciare sau extrajudiciare a titularului dreptului la acțiune, după cum vom argumenta în continuare.

Precizări în ceea ce privește cursul prescripției extinctive a dreptului la acțiune în sens material (mai exact a acelei componente a dreptului la acțiune ce constă în posibilitatea creditorului de a obține condamnarea debitorului la executarea obligației corelative dreptului de creanță) pentru pretențiile solicitate prin prezenta cerere de chemare în judecată :

Aplicarea în timp a normelor prescripției extinctive

Prin cererea de chemare în judecată, astfel cum a fost modificată, reclamantele au solicitat plata de dobânzii moratorii începând cu 20.03.2006 și până la data plății efective a drepturilor salariale principale.

Art. 6 alin.4 din C.civ. 2009 și art. 201 din L. nr. 71/2011 de aplicare a acestuia, cu modificările și completările ulterioare prevăd că, *Prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil (adică 01.10.2011, adăugarea noastră) sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit (adică Decretului nr.167/1958 și Codului civil 1864, adăugarea noastră),* .

Soluția reglementată de C.civ. 2009 este *in actu* nu numai simplă, presupunând aplicarea unei singure legi, ci și una sigură, dând satisfacție principiului securității juridice și principiului preeminenței dreptului, și deopotrivă echitabilă, deoarece menține echilibrul dintre părți în așa fel încât niciuna dintre ele să nu aibă posibilitatea să invoce în beneficiul său prevederile legii noi .

În concluzie, în opinia Curții, în cauza pendinte sunt aplicabile, în principiu, atât dispozițiile din vechea reglementare (Decretul nr. 167/1958 și Codul civil 1864), pentru dobânzile aferente perioadei 20.03.2006 - 01.10.2011, cât și dispozițiile din noua reglementare (C.civ. 2009), pentru dobânzile aferente perioadei de după data de 01.10.2011.

Problema delimitării câmpului de aplicare a Decretului nr.167/1958 și a Codului civil 1864 în materie de prescripție extinctivă

Prevederile Codului civil 1864 referitoare la prescripția extinctivă neabrogate expres prin art. 26 din Decretul nr.167/1958 rămân în ființă numai în măsura în care nu contravin dispozițiilor acestuia din urmă sau, după caz, nu sunt incompatibile cu ele.

Prin urmare, în cazul în care unele dispoziții din Codul civil 1864 nu au și nici nu-și găsesc vreun corespondent în Decretul nr. 167/1958, nefiind incompatibile cu principiile care au stat la baza noii reglementări, ele au rămas în vigoare, fiind deopotrivă aplicabile și prescripției extinctive.

În concluzie, intrarea în vigoare a Decretului nr. 167/1958 nu a însemnat abrogarea tuturor dispozițiilor Codului civil 1864 referitoare la prescripție, deoarece au fost menținute expres sau implicit numeroase dispoziții privitoare la prescripția extinctivă. Astfel, au rămas intacte și deci, aplicabile în continuare, dispozițiile art. 1838-1840 Codului civil 1864 care reglementează renunțarea la prescripția extinctivă împlinită (câștigată)⁶.

Termenul de prescripție extinctivă (liberatorie).

Daunele moratorii solicitate prin acțiune fiind drepturi de creanță, acțiunile personale prin care ele se valorifică sunt supuse termenului general de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 171 și 268 din L53/2003 republicată, cu modificările și completările ulterioare, art.3 din Decretul nr. 167/1958 și art. 2517 C.civ.2009 .

Când începe să curgă acest termen de prescripție extinctivă (liberatorie) în cazul dobânzilor?

⁶ Marian Nicolae, „Tratat de prescripție extinctivă”, Editura Universul Juridic, București, 2010, p.239-242

Nici în Decretul nr. 167/1958 și nici în Codul civil 1864 sau în C.civ.2009 nu există o prevedere expresă cu privire la momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție extinctivă (liberatorie) în cazul dobânzilor moratorii.

În opinia Curții, în cazul obligațiilor bănești, momentul **începerii** cursului prescripției extinctive pentru plata dobânzilor **moratorii**, care constituie pretenții **accesorii**, **nu** este legat de începutul prescripției dreptului la acțiune privind pretenția **principală**, ci de data la care acestea (dobânzile) devin exigibile, adică de la data dobândirii lor, deoarece dreptul la dobânzi **nu** se naște odată cu dreptul la creanța principală, ci el se dobândește, „zi cu zi”, (*pro rata temporis*) cum prevede art. 12 din Decretul nr. 167/1958, 525 C.civ.1864 raportat la art. 523 C.civ.1864 și art. 711 din C.civ.2009 raportat la art. 2.526 din C.civ.2009.

În consecință, în cazul dobânzilor, dreptul la acțiune pentru plata lor ia naștere după expirarea **fiecărei** zile de întârziere și se prescrie după trecerea unui termen de 3 ani. Dobânda se acumulează și deci devine exigibilă, „zi cu zi”, pe măsura trecerii timpului în care creanța principală trebuia să fie plătită. Termenul de 3 ani se calculează însă în raport **cu fiecare zi de întârziere, în fiecare zi născându-se o creanță distinctă** supusă unei prescripții liberatorii de 3 ani. Deci data dobândirii dobânzilor este sfârșitul fiecărei zile, urmând să existe tot atâtea prescripții câte zile vor curge și dobânzile. Deși dobânda legală este calculată în procente pe an, daunele moratorii (dobânzile de întârziere) se calculează, practic, tot „pe zile”, întrucât, așa cum am arătat, dobândirea lor are loc „zi cu zi”.

Principiile efectului prescripției extinctive

Conform art. 1 al. 2 Decretul 167/1958, aplicabil în cauză pentru perioada de timp cuprinsă între 20.03.2006 și 01.10.2011, data intrării în vigoare a Noului Cod Civil, respectiv art. 2503 alin. 1 C.civ.2009, „Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept subiectiv principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile subiective accesorii”. Acest principiu reprezintă o aplicație a regulii accessorium sequitur principale. Așadar, odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept de creanță **principal** se stinge și dreptul la acțiune privind eventualele dobânzi, garanții personale etc.

Înteruperea prescripției extinctive atât în ceea ce privește drepturile principale de creanță, cât și drepturile accesorii de creanță în cauza de față

Cauzele de întrerupere a prescripției extinctive incidente în cauza de față sunt :

- introducerea unei cereri de chemare în judecată, conform art. 16 alin. 1 lit. b din Decr. 167/1958 și 2537 pct. 2 din C.civ.2009 și
- efectuarea unui act voluntar **de recunoaștere** sau **de executare** a dreptului a cărui acțiune se prescrie făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția, conform 16 din Decr. 167/1958 și 2537 pct. 1 din C.civ.2009 .

În practica judiciară, ținând seama de regula mai sus-amintită, *accessorium sequitur principale*, și de fundamentul întreruperii prescripției extinctive care constă în lipsa de convingere a titularului dreptului în privința temeiniciei pretenției sale dedusă din starea sa de pasivitate și prezumarea situației de fapt a celui în folosul căruia curge prescripția extintivă ca fiind conformă cu starea de drept, bazată pe împotrivirea acestuia, s-a stabilit că, de principiu, odată cu întreruperea prescripției dreptului la acțiune de a pretinde debitul principal se întrerupe și prescripția dreptului la acțiune pentru dobânzi. A se vede, în acest sens, decizia nr.745/08.02.2005 a ICCJ – Secția Comercială publicată în **Dreptul nr.5/2006, p.280** și postată pe pagina de internet a ICCJ la domeniul jurisprudență relevantă și decizia C.Ap. București, Secția a V-a Comercială, nr. 84/2006, *Culegere de practică judiciară în materie comercială 2006*, vol.I, nr. 126, p.462. În această decizie s-a arătat că :, *Cererea în justiție având ca obiect plata dobânzilor întrerupe prescripția nu numai pentru dobânzi, ci și pentru capital, pe motiv că obligația de a plăti dobânzi presupune existența obligației de a restitui capitalul, a fortiori și acțiunea de plată a capitalului întrerupe nu numai prescripția dreptului la acțiune privind capitalul, ci și prescripția dreptului la acțiune privind dobânzile, care sunt un accesoriu al acesteia,, (s.n.).*

Or, prescripția dreptului la acțiune în ceea ce privește dreptul **principal** de creanță (reprezentat de drepturile salariale restante pe care reclamantele le-au solicitat prin acțiunile formulate în cele 2 dosare în anul 2007) s-a **întrerupt(nu împlinit)**, în mod **definitiv** la momentul rămânerii definitive a hotărârilor judecătorești prin care s-au admis aceste acțiuni, conform art.16 lit.b din Decretul nr. 167/1958. De la acest moment (al rămânerii definitive) a început să curgă o nouă prescripție, cu un alt obiect și anume, dreptul de a cere executarea silită, aceasta fiind o prescripție de drept procesual civil, termenul de prescripție pentru acest nou tip de prescripție fiind, conform art. 6 din Decretul nr. 167/1958 și art. 705 C.pr.civ. 2013, tot de 3 ani.

Rezultă deci, că la momentul formulării cererii de chemare în judecată în cauza pendinte dreptul **material** la acțiune în ceea ce privește drepturile **principale** de creanță solicitate de reclamanți prin acțiunile pe care le-au formulat începând cu anul 2006 nu era prescris, astfel că nu-și găsește aplicabilitate în cauză principiul prevăzut de art.1 al.2 Decr.167/1958, pentru perioada de timp cuprinsă între 20.03.2006 -01.10.2011, data intrării în vigoare a Noului Cod Civil, respectiv de art. 2503 alin.1 C.civ.2009,, *Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept subiectiv principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile subiective accesorii,,!*

Efectele O.U.G. nr. 75/2008 și a O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare, asupra obligațiilor bănești stabilite prin hotărârile judecătorești

Noul termen de prescripție, de drept procesual civil, de 3 ani, a fost la rândul său **întrerupt**, ca urmare a faptului că, pe de o parte, până la împlinirea acestui termen care, așa cum am arătat, a început să curgă de la data rămânerii **definitive** a hotărârilor judecătorești prin care

s-au admis acțiunile formulate de reclamanți pentru plata drepturilor **principale** de creanță, a apărut o serie de acte normative **successive** (ordonanțe de guvern și legi) care **au recunoscut**, cel puțin **implicit**(tacit),dacă nu chiar expres, aceste debite **principale** și prin care s-a dispus eşalonarea plății acestora până în anul 2016 inclusiv, iar pe de altă parte, ca urmare a emiterii de hotărâri de guvern în executarea acestora s-au **făcut plăți parțiale** trimestriale, ultima realizându-se în luna aprilie 2015! Este vorba, în ordine cronologică de : O.U.G. nr. 75/2008, O.U.G. nr. 71/2009, O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr. 45/2010, O.U.G. nr. 113/2010, L. nr. 196/2011, L. nr. 228/2011, L. nr. 229/2011 și L. nr. 230/2011 publicată în Monitorul Oficial nr. 864/08.12.2011 și intrată în vigoare pe 11.12.2011, respectiv de HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.

Atât doctrina,cât și practica judiciară sunt **unanime** în a considera,față de lipsa vreunei limitări în cuprinsul art.16 alin.1 lit.a din Decretul nr. 167/1958 sau al art. 708 alin.1 pct.1 C.pr.civ.2013, că **recunoașterea** dreptului de către cel în favoarea căruia curge prescripția poate fi atât **expresă,cât și tacită (implicită)**,putând rezulta din orice act sau din orice fapt care conține sau **presupune** mărturisirea existenței dreptului altuia! Fiind vorba de împrejurări de **fapt**,din care rezultă recunoașterea **tacită** a dreptului a cărui acțiune se prescrie,organul de jurisdicție are,în această privință,o putere **suverană** de apreciere!⁷.

Or, din faptul că nici prin O.U.G. nr. 75/2008 sau O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare realizate prin O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr.45/2010 și L.nr. 230/2011, și nici prin hotărârile de guvern emise în executarea acestei ordonanțe de urgență (HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.) statul român, prin guvernul său, nu a negat în mod **expres** dreptul reclamanților la plata **daunelor moratorii**, instanța de judecată poate prezuma (presupune) în mod **rezonabil** că dreptul acestora la plata acestor daune a fost recunoscut în mod **tacit** (implicit) de către **pârâți** ! Această recunoaștere **tacită** a avut ca efect,bineînțeles, **întreruperea** prescripției dreptului material la **acțiune** și în ceea ce privește aceste daune moratorii! A se vedea,în acest sens, Decizia civilă nr. 2 din 17.02.2014, pronunțată de Î.C.C.J. în recurs în interesul legii în considerentele căreia s-a arătat că,, Or, prin instituirea obligației de actualizare a sumei cu indicele prețurilor de consum, legiuitorul recunoaște implicit existența prejudiciului cauzat prin executarea eşalonată și, în consecință, instituie o reparație parțială, prin acordarea de daune-interese compensatorii (damnum emergens)..,(p.13 din decizie).

În practica judiciară recentă – a se vedea decizia civilă nr. 404/05.02.2013 pronunțată de Secția a II-a a Î.C.C.J., publicată pe pagina de internet a acestei instanțe la domeniul Jurisprudență

⁷ Marian Nicolae,,*Tratat de prescripție extinctivă*,,, Editura Universul Juridic, București,2010,p.596-597 .

relevantă 2013 – s-a stabilit că „, În cazul în care recunoaşterea datoriei este **voluntară**, pură şi simplă, **nefiind afectată de nicio condiţie sau rezervă** din partea autorului ei, ea este de natură să producă **efectul întreruptiv al cursului prescripţiei dreptului material la acţiune**, potrivit art. 16 lit. a) din Decretul nr. 167/1958.

Astfel, în măsura în care recunoaşterea îndeplineşte condiţiile mai sus prezentate, ea produce efectul **întreruptiv de drept (ipso iuris)**, conform art. 17 alin. (1) şi (2) din Decretul nr. 167/1958, **chiar dacă este făcută în cursul derulării procedurii de executare silită**.

Prin urmare, noua prescripţie care începe să curgă după întreruperea prin efectul recunoaşterii este de aceeaşi natură cu cea înlăturată, adică **prescripţia dreptului material la acţiune stricto sensu, iar nu a dreptului de a cere executarea silită (s.n.)**, !

Chiar dacă s-ar considera altfel - **recunoaşterea**, fie ea expresă sau tacită, a dreptului supus prescripţiei extinctive care are loc **după** împlinirea termenului de prescripţie **nu** produce efect întreruptiv-, tot **nu** s-ar putea reţine în cauza de faţă că cererea reclamanţilor este prescrisă, deoarece o asemenea recunoaştere trebuie valorificată ca **renunţare tacită** la beneficiul prescripţiei! ⁸.

Rezultă deci că **recunoaşterea tacită** a dreptului reclamanţilor la plata **daunelor moratorii** realizată prin emiterea actelor normative mai sus-menţionate trebuie valorizată de instanţă **cel puţin** ca **renunţare tacită** a pârâţilor la beneficiul prescripţiei dreptului material la acţiune împlinite ! Or, este de principiu, că renunţarea, fie ea expresă sau tacită[guvernată de vechea reglementare (art.1838 şi 1839 C.civ.1864)], la prescripţia extinctivă are ca efect pierderea pentru totdeauna de către renunţător a dreptului sau a facultăţii de a opune prescripţia în contra reclamaţiei judiciare sau extrajudiciare a titularului dreptului la acţiune ! ⁹.

Pentru intervalul de timp 05.06.2007-01.10.2011 **nu** se aplică în cauza de faţă dispoziţiile din C.civ.2009 care reglementează prescripţia extinctivă, ci dispoziţiile din Decretul nr.167/ 1958 şi Codului civil 1864, întrucât art. 6 alin.4 din C.civ. 2009 şi art. 201 din L. nr. 71/2011 de aplicare a acestuia, cu modificările şi completările ulterioare prevăd că,, *Prescripţiile începute şi neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil (adică 01.10.2011,adăugarea noastră) sunt şi rămân supuse dispoziţiilor legale care le-au instituit,,* .

Totodată nu trebuie uitat că prevederile Codului civil 1864 referitoare la prescripţia extinctivă **neabrogate expres** prin art. 26 din Decretul nr.167/ 1958 au rămas în fiinţă numai în măsura în care **nu** contravin dispoziţiilor acestuia din urmă sau,după caz,**nu** sunt incompatibile cu ele.

⁸ Marian Nicolae, op.cit.,p.599

⁹ Marian Nicolae, op.cit.,p.684

Prin urmare, în cazul în care **unele** dispoziții din Codul civil 1864 **nu** au și nici **nu**-și găsesc vreun corespondent în **Decretul nr. 167/1958**, nefiind incompatibile cu principiile care au stat la baza noii reglementări, ele au rămas în vigoare, fiind deopotrivă aplicabile și prescripției extinctive.

În concluzie, intrarea în vigoare a **Decretului nr. 167/1958** nu a însemnat abrogarea tuturor dispozițiilor Codului civil 1864 referitoare la prescripție, deoarece au fost menținute **expres sau implicit** numeroase dispoziții privitoare la prescripția extinctivă. Astfel, în opinia Curții, au rămas intacte și deci, aplicabile în continuare, dispozițiile art. 1838-1840 Codului civil 1864 care reglementează **renunțarea** la prescripția extinctivă împlinită (câștigată).¹⁰

Mai mult decât atât, așa cum s-a arătat, cele 2 titluri executorii menționate de reclamante în acțiune au fost executate de pârâți **în parte și benevol**, în perioada 2010-2015, astfel încât prescripția al dreptului de a cere executarea silită a debitului principal s-a întrerupt **din nou și în mod repetat**, cu fiecare act **voluntar** de executare a obligațiilor prevăzute în titlurile executorii, începând cu primul act de executare din anul 2010.

Oricum, chiar dacă s-ar considera că este aplicabilă legea nouă, adică art. 2.510 alin.1 C.civ. 2009, se constată că noul termen de prescripție a dreptului **material** la acțiune de 3 ani, a fost la rândul său întrerupt de mai multe ori prin **recunoașterile tacite** a daunelor moratorii de către pârâți prin actele normative mai sus-amintite.

Mai trebuie reținut și faptul că prin O.U.G. nr. 75/2008 și O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare, **nu** a fost negată **existența** creanțelor, ci a fost stabilită o modalitate de executare eșalonată a acestora, iar creanțele ce intră în domeniul de aplicare al acestor ordonanțe sunt **certe, lichide și exigibile**, obligațiile de plată născându-se din octombrie 2004, caracterul **exigibil** fiind recunoscut chiar de cele 2 sentințe judecătorești care constituie titlurile executorii în cauza de față.

Măsurile dispuse prin O.U.G. nr. 75/2008 și O.U.G. nr. 71/2009 au natura juridică a unei **suspendări legale** a executării silite a titlurilor executorii și **nu** se poate reține neexigibilitatea creanțelor din moment ce cauza de amânare a plății a intervenit **în faza executării silite**. Pe durata suspendării unei executări silite, indiferent cum operează această suspendare (voluntară, judiciară sau legală), dobânda (legală sau convențională) curge, creanța fiind *ab initio* **certă, lichidă și exigibilă**. Ceea ce se amână ori se împiedică este, în realitate, **executarea silită** a creanței consfințite prin titlul executoriu, iar **nu existența ori întinderea și nici exigibilitatea** ei ca atare.

Adoptarea O.U.G. nr. 75/2008 și a O.U.G. nr. 71/2009 **nu** poate fi considerată drept **caz fortuit**, întrucât lipsesc două caracteristici principale ale acestei cauze de exonerare a

¹⁰ Marian Nicolae, „Tratat de prescripție extinctivă”, Editura Universul Juridic, București, 2010, p. 239-242.

debitorului, respectiv: "*natura imprezibilă a evenimentului*" și "*să nu provină de la autor*". Or, situația generată de dificultatea punerii în executare a titlurilor executorii **nu** poate fi apreciată drept **imprezibilă**, deoarece acestea s-au constituit în urma unor proceduri judiciare a căror durată în timp exclude ideea de intempestiv. În plus, măsura suspendării procedurilor de executare a titlurilor executorii **nu** provine de la un terț cu care debitorul să **nu** aibă nicio legătură, ci această măsură a fost impusă, unilateral, de stat în legătură cu creanțe asupra sa sau asupra instituțiilor din sistemul bugetar.

Problema datei de la care pot fi cerute dobânzile moratorii

În cauza de față pârâții sunt de drept în întârziere deoarece, pe de o parte, este de principiu că în materia drepturilor salariale angajatorul este de drept în întârziere de la momentul scadenței dreptului de creanță care constă în dreptul salarial neacordat, iar, pe de altă parte, întârzierea la plata **drepturilor principale de creanță** reprezintă o faptă ilicită delictuală, nu contractuală. **Drepturilor de creanță**, fie ele principale sau accesorii, solicitate de reclamanti prin acțiunile anterioare și prin acțiunea pendinte, derivă **nu** dintr-un contract individual sau colectiv de muncă, ci **direct** din niște **dispoziții legale** ! Or, atât în reglementarea C.civ.1864, conform doctrinei și practicii judiciare, cât și în reglementarea expresă a C.civ.2009 - a se vedea art. 1.523 alin.2 lit.e din acest cod- debitorul se află de drept în întârziere atunci când obligația se naște din săvârșirea unei **fapte ilicite extracontractuale**.

Problema domeniul de aplicare a prescripției extinctive (sub aspectul termenului și modului în care se calculează) în raport de fapta ilicită delictuală care constă în împiedicarea reclamantilor de a cere și obține executarea silită a pârâților pentru neplata drepturilor de creanță principale înainte de anul 2008, ca urmare a suspendării legale a executării silite a titlurilor executorii

În cauza de față litigiul a fost inițiat față suspendarea legală a executării silite a titlurilor executorii având ca obiect acordarea unor drepturi salariale, ceea ce constituie o **faptă ilicită delictuală** distinctă de cea constatată prin respectivele titluri executorii. Or, în cazul răspunderii civile delictuale, art.8 din Decretul nr.167/1958 prevede că „ Prescripția dreptului la acțiune în repararea pagubei pricinuite prin fapta ilicită, începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea...”. În cauza de față reclamantii au avut cunoștință de **fapta ilicită** constând în împiedicarea lor de a cere și obține executarea silită a pârâților pentru neplata drepturilor de creanță principale înainte de anul 2008, ca urmare a suspendării legale a executării silite a titlurilor executorii, din momentul în care s-au publicat în Monitorul Oficial O.U.G. nr. 75/2008 și O.U.G. nr. 71/2009 . În aceste condiții și în lipsa unei cauze de întrerupere a cursului prescripției extinctive cererea reclamantilor ar fi prescrisă în ceea ce privește acest capăt de cerere - obligarea pârâților la plata dobânzii legale aferente sumelor de bani prevăzute în hotărârile judecătorești irevocabile, pentru întreaga perioadă de întârziere în

executare, și anume, de la data la care hotărârile judecătorești au devenit **executorii** și până la data plății efective .

Deși legea (nici Codul civ. vechi, nici noul C.civ.) **nu** prevede nimic în cazul prejudiciilor succesive, adică când fapta ilicită produce mai multe prejudicii succesive în timp, unele mai apropiate și altele mai îndepărtate de momentul săvârșirii faptei din care rezultă, practica judiciară a stabilit că, *fiecare din prejudiciile succesive, generate de aceeași faptă dă naștere unui drept la acțiune de sine stătător, făcând obiectul unei prescripții proprii.*, (TJ Olt, dec.civ.nr.892/1973, în RRD nr. 12/1973, p.156). Rezultă deci, că, în astfel de cazuri, sunt practic incidente, **prin analogie**, dispozițiile art. 12 din Decretul nr. 167/1958 sau ale art. 2503 alin.3 C.civ.2011 care prevăd că, *În cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive (cum este cazul în cauza de față) dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită.*..!

Aceasta înseamnă că, *mutatis mutandis*, în cazul unei fapte **ilicite** care are caracter **continuu** (prejudiciul produs de ea se permanentizează fără discontinuitate în timp), ca în cauza de față, dreptul **material** la acțiune începe să curgă, **nu** de la momentul inițial al săvârșirii faptei ilicite, **ci de la data încetării acțiunii sau inacțiunii ilicite** . Altfel spus, ar trebui să se aplice, pentru identitate de rațiune, **principiul de drept** din Codul penal care prevede că, *termenul de prescripție a răspunderii începe să curgă în cazul infracțiunilor continue de la data încetării acțiunii sau inacțiunii, nu de la data săvârșirii infracțiunii.*, (art. 154 alin.2 C.penal 2009).

În cauza de față, prejudiciul rezultat din împiedicarea reclamanților de a cere (obține) executarea silită a părților s-a născut și a continuat să persiste **fără** discontinuitate în perioada 2008-2015 ca urmare a adoptării de către guvern și parlament a actelor normative menționate mai sus (O.U.G. nr. 75/2008, O.U.G. nr. 71/2009, O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr. 45/2010, O.U.G. nr. 113/2010, L. nr. 196/2011, L. nr. 228/2011, L. nr. 229/2011 și L. nr. 230/2011 publicată în Monitorul Oficial nr. 864/08.12.2011 și intrată în vigoare pe 11.12.2011, HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.).

Pentru aceste considerente, Curtea, în temeiul art. 519 și urm. din Cod procedură civilă 2010 republicat va sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunilor de drept mai sus-arătate.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DISPUNE**

În temeiul art. 519 și urm. din Cod procedură civilă 2010 republicat sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept :

1. Art. 12 din Decretul nr. 167/1958 raportat la art. 523 Cod civil 1864 și art. 525 Cod civil 1864 trebuie interpretat și aplicat în sensul că în cazul dobânzilor moratorii, termenul de prescripție de 3 ani se calculează în raport cu fiecare zi de întârziere, în fiecare zi născându-se o creanță distinctă supusă unei prescripții liberatorii de 3 ani , urmând să existe tot atâtea prescripții câte zile vor curge și dobânzile?

2. Art. 1 alin. 2 din Decr. 167/1958 raportat la art. 16 din Decr. 167/1958 și la principiul de drept *accessorium sequitur principale* trebuie interpretat și aplicat în sensul că odată cu întreruperea prescripției dreptului la acțiune de a pretinde debitul principal se întrerupe și prescripția dreptului la acțiune pentru dobânzi ?

3. Art. 16 alin. 1 lit. a din Decretul nr. 167/1958 trebuie interpretat și aplicat în sensul că recunoașterea dreptului de către cel în favoarea căruia curge prescripția poate fi atât expresă, cât și tacită (implicită), putând rezulta din orice act sau din orice fapt care conține sau presupune mărturisirea existenței dreptului altuia?

4. Faptul că nici prin O.U.G. nr. 75/2008 sau O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare realizate prin O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr. 45/2010 și L. nr. 230/2011, și nici prin hotărârile de guvern emise în executarea acestei ordonanțe de urgență (HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.) statul român, prin guvernul său, nu a negat în mod expres dreptul creditorilor la încasarea daunelor moratorii, poate fi prezumat ca o recunoaștere tacită a dreptului la acțiune pentru dobânzi moratorii ? În cazul în care răspunsul este afirmativ, recunoașterea tacită a dreptului la plata daunelor moratorii realizată prin emiterea actelor normative mai sus-menționate poate fi valorizată de instanță ca **renunțare tacită** a debitorilor la beneficiul prescripției dreptului material la acțiune ?

5. Art. 1838 și 1839 Cod civil 1864 trebuie interpretat și aplicat în sensul că **renunțarea**, fie ea expresă sau tacită, la prescripția extinctivă are ca efect pierderea **pentru totdeauna** de către renunțator a dreptului sau facultății de a opune prescripția în contra reclamației judiciare sau extrajudiciare a titularului dreptului la acțiune ?

6. Art. 16 alin. 1 lit. a din Decretul nr. 167/1958 raportat la art. 17 alin. (1) și (2) din Decretul nr. 167/1958 trebuie interpretat și aplicat în sensul că noua prescripție care începe să curgă după întreruperea prin efectul **recunoașterii** este de aceeași natură cu cea înlăturată, adică prescripția dreptului material la acțiune stricto sensu, iar nu a dreptului de a cere executarea silită,

chiar dacă recunoașterea datoriei este făcută în cursul termenului de prescripție al dreptului de a cere executarea silită?

7. Dispozițiile art. 1079 alin.2 pct3 Cod civil 1864 și /sau ale art. 1.523 alin.2 lit.a Cod civil 2009 își găsesc aplicabilitate și în materia drepturilor salariale, în sensul că **angajatorul** este **de drept** în întârziere de la momentul scadenței dreptului ce creanță care constă în dreptul salarial neacordat ?

8. Art. 8 din Decretul nr. 167/1958 poate fi interpretat și/sau aplicat în sensul că în cazul unei fapte ilicite care are caracter **continuu** (prejudiciul produs de ea se permanentizează fără discontinuitate în timp), dreptul material la acțiune începe să curgă de la data încetării acțiunii sau inacțiunii ilicite, chiar dacă păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea de la momentul inițial al săvârșirii faptei ilicite?

În temeiul art. 520 alin.2 Cod procedură civilă 2010 republicat **suspendă** soluționarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, azi, 04.05.2015.

PREȘEDINTE,
D.O.P.N.

pt JUDECĂTOR,
AMB.
aflată în C.O.
PREȘEDINTE COMPLET

GREFIER,
M.D.

red. înch. PNDO/13.07.

teh. red. MDinu/8 ex/13.07.